

Avskedspredikan av Johannes Söderqvist. 11 söndagen efter trefaldighet 1/9- 2019

Tema: Tro och liv.

Men jag vill inte ha ert hopp, Jag vill inte att ni ska vara hoppfulla; jag vill att ni ska ha panik. Jag vill att ni ska känna den rädsla jag känner varje dag. Och sedan vill jag att ni ska agera; jag vill att ni ska agera såsom ni skulle göra i en kris. Jag vill att ni ska agera som om ert hus stod i brand, för det gör det.

Greta Thunbergs ord påminner om Herrens ord i vår gammaltestamentliga text idag, från profeten Amos. *Så säger Herren: Jag avskyr, era fester, jag hatar dem [...]Men låt låt rätten välla fram som vatten och rättfärdigheten som en utsinlig ström!* Amos talar till oss från 700 talet f.kr, från vår bronsålder medan Greta höll sitt tal i januari i år. Dagens tema: tro och liv är alltid akut, alltid aktuellt, det kryper alltid under huden. De tidlösa frågorna: är allt som det ska i världen, i vårt land, i vårt lilla sammanhang -i mitt liv? utmynnar någonstans på alla nivåer i svaret: **hyckla inte- utan gör det rätta!**

Greta säger: *Vuxna säger om igen: det åligger oss att fylla ungdomen med hopp.* Men hon vill alltså inte ha detta hopp, dessa tomma ord. Hon vill att vi vuxna ska visa i handling att det ligger något bakom orden. Greta har för några dagar sedan seglat över Atlanten. Hon är nu i New York för att fortsätta sin kamp. // Det hela tycks ha börjat när hon i 11-års åldern såg en film i skolan om plastföroreningarna i våra hav. Oron över miljöförstöring och global uppvärmning gjorde att hon föll in i en svår depression. 2018 beslutade hon sig för att i stället för att falla tillbaka in i depression gå till handling... Vilken resa hon har gjort sedan den 20/8-2018 när hon började sin sittstrejk från skolundervisningen utanför Sveriges riksdag. Hon har sedan dess hållit tal världen över, träffat personer som påven Fransiskus och Arnold Schwarzenegger och fått brev av Dalai Lama. Times magazine har korat henne till en världens 100 mest inflytelserika personer. På den listan står också Donald Trump. En person som använder sin röst på ett helt annat sätt. Greta Tunberg. Det har varit en del debatt i kyrkans tidning om huruvida man bör kalla Greta för profet eller inte. Det är väl egentligen ointressant vad vi kallar henne (och kyrkans tidning här i Sverige toppar inte några listor för inflytande i världen). Det är hur som helst något mkt kristuslikt över Gretas kompromisslöshet! Hon gör uppenbarligen vad hon känner att hon måste och vi är många som tror att hon gör något gott och viktigt i en sak som rör oss alla! Det är en berättelse av bibliskt snitt vi åser, om ni frågar mig. Nog vilar det lite av exempelvis David och Goliat över det hela. Jag tror att Gud verkar också i vår tid och jag tror att vi alla i våra liv är kallade till att göra det goda utifrån just våra förutsättningar.

Tro och liv, men hur får vi ihop detta? De går ju egentligen inte ihop. Det är alltid något som skaver. Särskilt om vi jämför oss med dem som verkligen tycks kunna leva sin tro. För de flesta av oss slutar det väl ofta med en oro, en sorg, en känsla av olust. En känsla av att vi nog vill det goda men inte vet var vi ska börja. Kanske är den där olustkänslan särskilt diffus i vårt hemland Sverige, ett land präglad av välfärd men också av armod när det kommer till tron.

Alla har käk, byxor och skor. Men själen är mer barfotad än någonsin. Stora magar och magra själar kallas välfärd. Så skrev Vallentunabon Jan Fridegård för ett antal år sedan. Under en tid då nog många trodde att vi levde i den bästa av tider. Men även då fanns det de som insåg att vi behöver något mer än kläder och mat för att leva ett i djupare bemärkelse gott liv.

Jan Fridegård var en man som passar väl in i Jesu ord om de två sönerna i dagens evangelietext. Den som säger nej, men som ändå gör vad han bör. Jan kunde vara både kärv och kritisk men när det kom till kritan var han en person som uppenbarligen drevs av viljan att göra det rätta. När han fick sitt genomslag med romanen Lars Hård 1935 var det många som förfasade sig men en som förstod det

andliga djupet i boken var prästen Anders Frostenson som såg den rättfärdiga samhällskritiken och han försvarade författaren. Jan Fridegård avskydde hyckleri hos kyrka och myndighetspersoner men var en i allra högsta grad andlig person som konsekvent trodde på en god högre makts ledning. Detta inte minst under de riktigt tuffa perioderna i livet. Jan Fridegård's böcker om Lars Hård är god läsning när man funderar på hur detta med tro och liv hänger ihop. Det är ett stort och viktigt ämne som vi kan ha flera ingångar till:

Det kan ju vara så att tron är nödvändig för livet. Att tron är den frälsarkrans, den livboj som håller oss uppe när livet är som ett stormigt hav som hotar att dränka oss. Men oftast fastnar man nog i de många uppenbara och sorgliga exemplen på när tro och liv inte går ihop. Det väcker exempelvis ofta uppmärksamhet när en präst gjort eller beskylls för att ha gjort något tvivelaktigt. Ja, många går ur Svenska kyrkan varje gång rubrikerna uppmärksammar sådant. Men, detta handlar ju om något allmänmänniskt, detta med att leva som man lär. Vuxna borde vara goda förebilder, kristna borde vara kristuslika, ledare borde vara goda ledare! Människor borde vara goda! Jag borde vara god! Besvikelsen blir ofta stor när någon inte lever upp till idealet. Jan Fridegård var mkt kritisk mot kyrkfolk som kallade sig kristna men i praktiken inte var det. Människor som liknar den andre sonen i dagens evangelium: de som sagt ja till att utföra Guds vilja men som sedan inte gör det.

Det är begripligt att det väcker besvikelse när en människa inte lever upp till sina ideal men inte särskilt konstruktivt. Faktum är att det är helt meningslöst. För vi kommer, de allra flesta av oss att fortsätta misslyckas med att leva som vi lär. Men vi måste ändå fortsätta försöka – för vilka är alternativen? Att strunta i att försöka göra det goda, bara för att vi inte alltid lyckas? Är det bättre att göra ingenting och sedan släppa ut sin frustration över tingens ordning genom att avsky människor som kommer till korta, människor man inte känner men som man fördömer utifrån deras tillkortakommanden.

Bättre är det då att titta inåt för att förstå människors tillkortakommande. Paulus gör detta. Och i detta slår han en realismens bro mellan tro **och** liv. Det är nödvändigt för oss att starta från en realistisk grund när vi vill leva i tro. Annars blir det lätt att vi gör som Judas när vi misslyckas: ger upp. Eller att vi står där i massan som vrålar ”korsfäst” när någon har utpekats som en syndare.

Men själv är jag en köttslig natur, såld till slav under synden. Ja, så säger aposteln Paulus i dagens episteltext! Han firar av ett helt batteri av det som för många numera är riktigt svårsmält inom kristendomen; jag syftar på talet om synd och om kroppen som boning för synden! Men vad Paulus talar om är inte dogmatik vi behöver tro på för att kalla oss kristna, nej han talar om den verklighet vi behöver förhålla oss till oavsett vad vi kallar oss. Det finns något inom oss som drar oss mot kaos och lidande. Det finns de som omfamnar detta, ja bygger en karriär på det och så finns det de som försöker kämpa emot men som förstår att det inte alltid går. Ibland gör vi andra och oss själva illa oavsett vad vi än önskar att vi skulle ha gjort.

Detta med synd är för många svårt att ta till sig. Det är ett svårt ämne, men att sopa det under mattan och låtsas som om synden inte existerar är inget alternativ -då blir resultatet som i dagens GT text, från profeten Amos bok: Hyckleri. Och att förljuget visa upp en blank yta är raka motsatsen till kristendom. Detta med att säga ifrån, att rikta sanningens ljus mot lögn och hyckleri är en uppgift för oss alla. Amos säger: *vem kan höra lejonet ryta utan att gripas av skräck? Vem kan höra Herren Gud tala utan att bli hans profet.* Den kallelsen tycks vara allmänmännisklig. Att känna fasa för det onda, destruktiva och känna kallelsen för att stå upp för det goda, konstruktiva. Greta Thunberg är ett mycket gott exempel: Jan Fridegård ett annat.

Synd innebär inte att bryta mot godtyckligt satta regler. Synd innebär att orsaka sig själv, andra eller skapelsen lidande! // Ingen kan förneka att det finns lidande i världen. Vi människor är kapabla till att göra otroliga dumheter. Den gångna veckans grymma dödsckjutningar, rovdrift och bränder i Amazonas. Vi håller av allt att döma på att slita ned själva skapelsen! Att hantera detta är en av de stora utmaningarna i vår generation!

Min erfarenhet och därmed min fasta övertygelse är att Paulus har helt rätt! Han ställer en objektiv kristallklar diagnos av människans problem: *Det goda som jag vill, det gör jag inte, men det onda jag inte vill, det gör jag.* Människans djupaste identitet är kluven. Vi har en destruktiv sida, vi är slavar under synden och det måste vi försöka hantera konstruktivt i våra liv oavsett om vi är kristna, ateister, buddister eller vad vi än nu tror på.

Det är väl det som Jesu tal i dagens evangelietext påminner oss om! Ofta kan människor som kallar sig kristna komma till korta och ofta kan människor som absolut inte kallar sig kristna i praktiken faktiskt bete sig som kristna. Att hålla ihop tro och liv är oerhört svårt. Kristendomens argaste kritiker är nog ofta människor vars högt ställda förhoppningar på kyrkan har kommit på skam. Det är sorgligt att se hur ofta människor kan tappa tron på hela kyrkan bara för att de har blivit besvikna på en konfirmandpräst eller en själasörjare! Men vi påminns i dagens texter om något högst väsentligt: Kristna människor är inga sagofigurer, vi är inte antingen onda eller goda, dumma eller kloka. Kyrkan är en samling människor, människor just som alla andra! Men människor som tillsammans utgör Kristi kropp här och nu.

Dumhet och ondska måste varje enskild människa kämpa mot och den kampen går via självkännedom och inte genom att förfölja andra! // Tillsammans blir vi starka och kan göra skillnad när vi riktar blicken mot Kristus.

Just där möts tro och liv, där erfarenheten av ett liv som ofta brister möter en tro på en Gud som upprättar, förlåter och älskar oss just som vi är. Guds oändliga nåd möter oss. Inte genom gärningar utom genom tron allena blir vi frälsta. Räddade till liv och till liv i överflöd.

Gud hjälpe oss att få ihop det så att vi vågar vara uppriktiga och så att vi vågar lita till vår kallelse. Gud har en plan med våra liv. Vi har alla en uppgift att fylla, vi är alla fastän många en enda kropp. Kristendom är något vi gör tillsammans! En fungerande församling behöver tillåta olika gåvor men se till det centrala: Jesus Kristus. Och grunden för ett sunt församlingsbygge är ju kärlek, *riktig kärlek*, realistisk kärlek. Kärlek inte till det perfekta utan till det mänskliga. Som Paulus säger om nådens gåvor i Korinthierbrevet: de är värdelösa om kärleken saknas!

Här i Vallentuna församling finns denna kärlek och detta är så trösterikt för den som fått nåden att tjänstgöra som präst i Vallentuna församling. Det är en församling som bär sina präster. Församlingen är en så stark gemenskap att präster kan komma och gå utan att den tappar sin riktning! Det är också en mycket gammal församling. Säkert åtminstone 1000 år. Jag är personligen mycket tacksam och glad över att få ha varit en liten länk i denna långa kedja.

En personlig reflektion efter åren här! Jag har försökt att efter förmåga slå broar mellan kultur och andlighet här i socknarna: Vallentuna, Markim, Orkesta och Frösunda. Försökt påminna om hur allt vackert och underbart här i bygden pekar mot Gud. Gamla kyrkobyggnader, målningar, berättelser och

runstenar. Jag tror att vi kan mötas i vår förundran över skapelsen och över hur vi som människor skapar små påminnelser om vår skapare. Det står på många av våra tusenåriga runstenar att någon byggt en bro för själen. Och detta med att bygga broar tror jag är Gudi behagligt i alla tider. Det finns sprickor överallt. Inom oss, mellan oss. I vårt land, i vår värld. Men dessa sprickor kan överbyggas: till ro för själen! Att försonas med sig själv och med andra är både möjligt och nödvändigt. **Tro och liv.** Glöm inte bort **och**, denna tillsynes diskreta konjunktion. Det är mycket sällan som sanningen är antingen eller. Den är ofta både och. Både och! Inte antingen eller! Syndare och rättfärdig. Kropp och själ. Tid och evighet. Gud och människa. Tro och liv. Vi behöver acceptera verkligheten: Där i denna skenbara motsättning träder Gud oss tillmötes och får det att fungera. Tro, ja: det går en bro från tro till ro. Och när vi funnit denna ro, kanske vi också förmår att omsätta vår tro i praktiken! Ett djupt känt tack till Vallentuna församling! Gud välsigne er. Amen!

*Johannes Söderqvist, komminister.
johannes.soderqvist@matteus.org*